

TAMLAMALAR

TAMLAMALAR

İki ya da daha çok sözcüğün, birbirini değişik ilgilerle tamamladığı söz gruplarına **tamlama** denir.

A) İsim Tamlaması

B) Sıfat Tamlaması

A) İsim Tamlaması (AD TAKIMI)

Tamlayan Eki

- -ın, -in, -un, -ün
- -(n)ın, -(n)in, -(n)un, -(n)ün
- -im

Hayat-ın anlam-ı

Tamlanan Eki

- -ı, -i, -u, -ü
- -(s)ı, -(s)i, (s)u, -(s)ü
- -ları, -leri

Biz-im hikâye-miz

İsim tamlamalarında iki unsurun da isim olması gerekir.

1- Belirtili İsim Tamlaması:

Tamlayanın ve tamlananın ek aldığı tamlamalardır.

- ♣ Karadeniz yaylaları
- ♣ Bizim şarkımız
- ♣ Tepenin yamacı

2- Belirtisiz İsim Tamlaması:

Sadece tamlananın ek aldığı tamlamalardır.

- ♣ Tarla faresi
- ♣ Köy meydanı
- ♣ Mahalle muhtarı

! DİKKAT

- ✱ Belediye yeni başkanı göreve başladı.
- ✱ Yeni belediye başkanı görece başladı.

! DİKKAT

- ✱ kuşburnu
- ✱ keçiboynuzu

3- Zincirleme İsim Tamlaması:

Birbirine anlamca bağlı **en az üç** isimden oluşan tamlamalardır.

- ♣ Öğrencilerin sınav heyecanı (isim + belirtisiz isim tamlaması)
- ♣ Kır çiçeklerinin güzelliği (belirtisiz isim tamlaması + isim)
- ♣ Ahmet'in kardeşinin oyuncacı (belirtili isim tamlaması + isim)
- ♣ Bakkal çırağının kardeş sayısı (belirtisiz isim tamlaması + belirtisiz isim tamlaması)
- ♣ Enes'in köyünün su sorunu (belirtili isim tamlaması + belirtisiz isim tamlaması)

⚠ DİKKAT

- ⚠ Ağacın kuru dalları
- ⚠ Genç adamın her sözü

4- Takısız İsim Tamlaması:

Tamlayanın ve tamlananın ek almadığı tamlamalardır.

- a) Tamlananın **neyden** yapıldığını bildirir.
 - ▶ altın bilezik
 - ▶ tahta masa
- b) Tamlananın **neye benzediğini** bildirir.
 - ▶ örümcek adam
 - ▶ aslan askerler

NOT

ÖSYM bugüne kadar şıklarda bile 'takısız isim tamlaması' ifadesine yer vermemiştir. Bu doğrultuda takısız isim tamlamalarını 'sıfat tamlaması' olarak alabiliriz. Nitekim TDK'de 'taş, lastik, demir' gibi sözcükler sıfat olarak değerlendirilmektedir.

B) Sıfat Tamlaması

Bir veya birden fazla sıfatın bir ismi nitelemesi ya da belirtmesiyle oluşan sözcük gruplarına **sıfat tamlaması** denir.

- ▶ güzel insan
- ▶ bir akşam
- ▶ sarışın çocuk
- ▶ masmavi deniz
- ▶ on soru
- ▶ kaç kitap

TAMLAMALARDA ÖZELLİKLER

- Rengi hâlâ aklımdadır gözlerinin.
- Bahçenin gülü, sümbülü, bülbulü eksik olmazdı.
- Öğrencilerin, öğretmenlerin ve velilerin isteği...
- Kardeşi dün okula gitmiş. / Yerdeki para benim.
- Sizin ev okula uzak mı? / Kestane kebab
- Çocuklardan birkaçı derse girmedi.
- onların evi / öğretmenlerin birçoğu / onların birçoğu
- Acemi şansı / Köyün delisi
- Çocuğun deniz mavisi gözleri vardı.
- Güneş altın sarısı görünüyordu bugün.
- Eren, sınıfın en çalışkan öğrencisiydi.
- Mavi gömleğin beyaz düğmeleri vardı.
- Okul müdürünün kırmızı arabası
- Eski günlerin hatırı
- Eski kol saati
- Senden nefret ediyorum cümlesiyle başlamıştı her şey.
- Sınav kaygısı, sel felaketi
- Ayva reçeli, pirinç pilavı
- Sigara böreği, parmak üzümü
- İncir ağacı, dikiş iğnesi
- Amasya elması, Van kedisi